

# **" Waterkwaliteit en visbestand in de Woluwe ( Zenne ) anno 2023 "**

## **1. Inleiding**

De Woluwe is een zijriviertje van de Zenne en behoort tot het stroomgebied van de Schelde.

De Woluwe ontspringt in Watermaal-Bosvoorde in het zuidoosten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ter hoogte van de Kattenberg op een hoogte van ongeveer 70 m (TAW). De voornaamste bronnen zijn de Karregatbeek, de Zwanewijdebeek en de Vuilbeek. Aan de rand van het Zoniënwood, ter hoogte van het Rood-Klooster, zwelt de beek aan tot een riviertje wanneer het water van de Roodkloosterbeek erbij komt. Vervolgens stroomt de Woluwe op grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doorheen Oudergem, Sint-Pieters-Woluwe en Sint-Lambrechts-Woluwe. Ter hoogte van het Hof Ten Bergaarde-Woluwedal, stroomt de Woluwe de provincie Vlaams-Brabant binnen. De Woluwe stroomt doorheen Sint-Stevens-Woluwe, Kraainem, Zaventem, Diegem, Machelen en Vilvoorde, waar ze uitmondt in de Zenne op een hoogte van 16 meter. De lengte van de Woluwe bedraagt meer dan 17 kilometer, gemeten vanaf de Vijvers van Bosvoorde tot de monding.

## **2. Waterkwaliteit**

### **a) Huidige toestand**

De Woluwe is een Vlaams oppervlaktewaterlichaam.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed. Ook voor de biologische waterkwaliteit gelden dergelijke klassen.

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2021. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 gebruikt.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) was voor de Woluwe "ontoereikend" in 2015 en verbeterde in 2021 naar "matig".

De totale biologische waterkwaliteit van dit waterlichaam maakte dezelfde beweging als de fysisch-chemische kwaliteit: van "ontoereikend" in 2015 naar "matig" in 2021.

### **b) Toekomstperspectieven**

a) De Woluwe kent al een behoorlijk goede waterkwaliteit. In het afstroomgebied van de Woluwe zijn nog enkele saneringsprojecten gepland die de komende jaren moeten resulteren in een verdere verbetering van die kwaliteit. Maar vooral de geplande verbetering van de structuur van de waterloop door het openleggen van momenteel nog overwelfde trajecten en door het zo natuurlijk mogelijk herinrichten van de bedding van de waterloop wordt verwacht dat de biologische kwaliteit van de Woluwe sterk zal verhogen.

b) In het goedgekeurde Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 wordt de prioritering van dit oppervlaktewaterlichaam aangeduid als klasse 4 gebied (aandachtsgebied).

Voor waterlichamen uit deze klasse wordt verwacht dat de goede waterkwaliteit zal worden behaald vanaf 2033. Alle maatregelen nodig om deze goede toestand te behalen, dienen uitgevoerd te zijn tegen 2033 (maatregelen opgenomen in Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 en Stroomgebiedbeheerplan 2027-2033), maar afhankelijk van natuurlijk herstel kan het nog wat langer duren eer de goede toestand effectief bereikt zal zijn. Gedurende de volgende planperiode (dus tegen 2027) dient wel al een significant aandeel van de huidige vuilvracht gesaneerd te worden: 50% van de reductiedoelen voor stikstof en 50% van de reductiedoelen voor fosfor dienen gerealiseerd te zijn tegen 2027.

### 3. Afvissingen

#### a) Afvissing in 2010

In 2010 werd de Woluwe door het INBO bemonsterd op één plaats in Zaventem.

Op de Woluwe ving men toen slechts één bittervoorn.

In 2006 ving men hier drie soorten: riviergrondel, bittervoorn maar vooral driedoornige stekelbaars. In 2002 ving men driedoornige stekelbaars maar domineerde vooral riviergrondel. In 1998 haalde men dezelfde soorten als in 2002 uit het water maar in lagere vangstaantallen.

Anno 2010 werd hier opnieuw de "slechte kwaliteit" gehaald.

De visbestandgegevens van 2010 (evenals een vergelijking met vorige jaren) vindt men terug in Tabel 5.

In Tabel 6 wordt de effectieve vangst per soort en per staalnameplaats in 2010 weergegeven.

Tabel 7 geeft een overzicht weer van de visindexwaarden in EQR.

#### b) Afvissing in 2016

In 2016 werden door het INBO in Sint-Lambrechts-Woluwe volgende 10 vissoorten gevangen: baars, bittervoorn, blankvoorn, brasem, driedoornige stekelbaars, karper, paling, rietvoorn, riviergrondel en snoek.

Er werd ook een gevlekte Amerikaanse rivierkreeft gevangen.

[ zie : voorlaatste Tabel ]

c) Afvissing in 2019

In 2019 werden bij een afvissing in Sint-Lambrechts-Woluwe volgende 5 vissoorten gevangen : baars, bittervoorn, brasem, driedoornige stekelbaars en riviergrondel. [ zie : laatste Tabel ]

d) Afvissing in 2021

In het Vlaams vismeetnet heeft men één locatie op de Woluwe. Deze locatie is gelegen in Zaventem (nr. 70330150).

De laatste bemonstering dateert van het voorjaar 2021. Momenteel zijn deze gegevens nog niet beschikbaar gesteld in de databank en daarom werden ze opgenomen in bijlage 1.

Tabel 1: Visbestand op de Woluwe, locatie nr. 70330150 in Zaventem, elektrisch bemonsterd op 23/03/2021, uitgedrukt in CPUE (G/100 m en N/100 m met G= gewicht in g en N= aantal).

Vissoort	G/100 m	N /100 m
bittervoorn	3,6	3
driedoornige stekelbaars	131,5	130
riviergrondel	453,1	35
zwartbekgrondel	1,7	2

VERBEIREN Marc

Wolvertem, januari 2023

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhail DEMIR :  
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2022-2023 , vraag nr. 242 van 2 december 2022 } .

**Tabel 2: Situering van de staalnameplaatsen in het Dijlebekken bemonsterd in 2010**

Nummer	X	Y	Waterloop	Namen	Gemeente	Omschrijving
70130100	133779	160840	ZUUNBEEK	Beringenbeek - Bruggeplasbeek	Gooik	aan het brugje
70130200	138898	163125	ZUUNBEEK	Beringenbeek - Bruggeplasbeek	Sint-Pieters-Leeuw	baan Oudenaken-Halle
70130300	143940	165332	ZUUNBEEK	Beringenbeek - Bruggeplasbeek	Sint-Pieters-Leeuw	
70140100	134167	160364	ROSKAMBEEK		Pepingen	baan Pepingen-Bogaarden
70160100	137382	162073	GANZVELDBEEK		Pepingen	
70165150	138847	163315	MOLENBEEK	Slagvijverbeek	Sint-Pieters-Leeuw	
70241150	138885	168328	MOLENBEEK	Neerpedebeek	Dilbeek	Dilbeek
70330150	156312	173790	WOLUWE		Zaventem	
70439150	146513	178003	MAALBEEK	Sprietmolenbeek	Grimbergen	naast wandelweg aan de jagerstraat
70439250	149099	180240	MAALBEEK	Sprietmolenbeek	Grimbergen	aan de Gravenmolen
70547150	154447	187515	KESTERBEEK		Zemst	

3.1.1.4 Visbestandgegevens

Tabel 5: Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten (N) op de verschillende locaties in 2010, 2006, 2002, '96-'97-'98

2010 2006 2002 '96-'97- '98		blandoornige stekelbaars	driedoornige stekelbaars	baars	beekforel	bermpje	bittervoorn	blankvoorn	blauwandgrondel	brasm	bruine Amerikaanse dwergruiser	geestpeldalveer	glibbel	graskarper	karper	kobbeel	kevoorn	paalrog	pos	regenboogforel	rietvoorn	rivergrondel	sterpelling	snoek	wilde wilde	vetje	zeelt	Totaal
70130100	Zuunbeek																										0 0 0 0	
70130200	Zuunbeek		*					*					*								*						1 1 4 1	
70130300	Zuunbeek		*						*								*										2 2 0 0	
70140100	Roskam- beek																										0 0 0	
70160100	Ganzeveld- beek	*	*										*														2 1 2 3	
70165150	Molenbeek		*																								0 0 1 0	
70241150	Molenbeek Neerpede- beek		*																								0 1 1 1	
70330150	Woluwe		*				*															*					1 3 2 2	
70439150	Haalbeek							*																			1 0 0 0	
70439250	Haalbeek		*										*					*									3 0 0 0	
70547150	Kesterbeek	*	*																								0 1 2 0	
70561100	Aabeek	*	*					*									*				*						2 4 4 2	
71041150	Laan		*			*									*		*				*						3 2 1 7	
71041250	Laan	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	9 12 23* 16
71041350	Laan	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	6 3 4 5
71041400	Laan	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	6 7 12 6
71068100	Nethen		*					*									*				*						5	
71080100	Vaalbeek		*			*																					1 2 2 3	

\*deze locatie werd in het kader van een Vliwa project tussen 2000 en 2001, 8 keer bemonsterd wat de hoge vangstdiversiteit verklaart, tijdens de 8 bemonsteringen varieerde de soortendiversiteit tussen 11 en 16 soorten met een gemiddelde van 16,6 soorten (Breine et al., 2001)



**Tabel 7: Overzicht van de visindexwaarden (in EQR) en hun appreciatie voor de periodes 1996, 1997 of 1998, 2002, 2006 en 2010**

Nummer	Naam	'96-'97-'98		2002		2006		2010	
		EQR	appreciatie	EQR	appreciatie	EQR	appreciatie	EQR	appreciatie
70130100	Zuunbeek	0	slecht	0	slecht	0	slecht	0,0	slecht
70130200	Zuunbeek	0,20	slecht	0,37	ontoereikend	0,20	slecht	0,2	slecht
70130300	Zuunbeek	0	slecht	0	slecht	0,20	slecht	0,2	slecht
70140100	Roskambeek	0	slecht	0	slecht	0	slecht	0,0	slecht
70160100	Ganzeveldbeek	0,32	ontoereikend	0,29	ontoereikend	0,29	ontoereikend	0,2889	ontoereikend
70165150	Molenbeek (Slagvijverbeek)	0	slecht	0,20	slecht	0	slecht	0,0	slecht
70241150	Molenbeek (Neerpedebeek)	0,20	slecht	0,20	slecht	0,20	slecht	0,0	slecht
70330150	Woluwe	0,20	slecht	0,20	slecht	0,48	matig	0,2	slecht
70439150	Maalbeek	0	slecht	0	slecht	0	slecht	0,2889	ontoereikend
70439250	Maalbeek	0	slecht	0	slecht	0	slecht	0,25	ontoereikend
70547150	Kesterbeek	0	slecht	0,20	slecht	0,20	slecht	0,0	slecht
70561100	Aabeek	0,20	slecht	0,45	matig	0,37	ontoereikend	0,2	slecht
71041150	Laan	0,38	ontoereikend	0,20	slecht	0,33	ontoereikend	0,45	matig
71041250	Laan	0,63	goed	0,72*	goed	0,63	goed	0,60	goed
71041350	Laan	0,37	ontoereikend	0,55	matig	0,40	ontoereikend	0,55	matig
71041400	Laan	0,55	matig	0,45	matig	0,55	matig	57	matig
71068100	Nethen	/	/	/	/	/	/	0,4	ontoereikend
71080100	Vaalbeek	0,35	ontoereikend	0,41	matig	0,38	ontoereikend	0,2889	ontoereikend

\*gemiddelde van de EQR waarden die werden gevonden tijdens de bemonsteringen van deze locatie in het kader van een Vlina project (8X)

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	baars	2.00	1225.10
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	bittervoorn	801.50	934.60
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	blankvoorn	9.50	192.60
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	brasem	10.00	6648.80
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	driedoornige stekelbaars	100.00	68.20
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft	2.00	23.40
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	karper	1.00	1616.00
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	paling	1.00	938.60
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	rietvoorn	2.00	2.10
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	riviergrondel	90.00	918.50
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2016	snoek	2.00	3007.30



Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2019	baars	13.00	1950.30
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2019	bittervoorn	76.00	187.00
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2019	brasem	1.00	2549.00
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2019	driedoornige stekelbaars	6.00	10.50
WOLUWE	155437/171663	Hof ter Mussen, langs Woluwedal	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussel	Dijlebekken	2019	riviergrondel	79.00	838.10